

ונבאר לפי עניות דעתי תכלית תקיעת שופר, וכמה גדול כח ישראל בזה עד שע"ז נאמר: "אשרי העם ידעי תרועה" (תהילים פט טז) ודרשו חז"ל "שיודעים לרצות את בוראם בתרועה" (מדרש תהילים מזמור פא) ותוכן הדבר כי הכתוב אומר "ועמך כלם צדיקים" (ישעיה ס כא), הרי הרצון האמיתי של כל אחד מישראל לקדושה ולהיות קרוב אל השי"ת וכדחז"ל: "רצוננו לעשות רצונך וכי" (ברכות יז.), אלא שהמעשים נעשים כקיר ברזל "עונתיכם היו מבדילים וגוי" (ישעיה נט ב). והנה ר"ה "זה היום תחילת מעשיך", מתעורר הכח הקדוש כמו שהוא בעצם, כי זה חק שיום ההתחלה נשארת בו סגולת הקיום, וכדברי הירושלמי בספ"ג דר"ה (הלכה ז): "לא במהרה אדם נופל ביום גנוסיא שלו", והיינו שבו ביום מתחזק עליו כח הקיום וההויה כמו שהי' ביום הולדתו שיצא אל המציאות. וסגולת הבריאה נשארה בישראל, ע"כ מתחזק ביום זה כח קדושת נפשות ישראל כמו שהוא בטבע טהרתם. וזהו שאנו אומרים בזכרונות: "זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון", כי ע"י שהוא תחלת המעשה מתוך כך נזכרת בו זכות הקדושה כפי מה שהיתה כלולה בנפשות ישראל ביום ראשון קודם ששלטו הקלקולים מצד הסיבות החיצוניות.

אמנם כדי להגדיל זכותן של ישראל שתהי' גדולה כערך קדושתן העצמית, צריך לזה כח מצוה בחירית, מפני שהקדושה מצד עצמה הרי היא נחלת שדי ממרומים, אלא שכשהיא מצטרפת למעשה הנעשה בבחירה אז מאירה זכותה. והנה אם היתה הקדושה הגדולה הזאת שיש בנפשותיהן של ישראל בפועל, ודאי היתה מדרגתם גדולה עד מאד, ולא הי' כל דבר רע יכול לקרב אליהם להזיקם, אלא שהיא רק בכח ולא בפועל. ובכל מה שישראל מתקנים בזמן הגלות מוציאים חלק אחד מקדושתם מהכח אל הפועל, עד שיתוקן הכל ויצא אל הפועל חלק נכון מהקדושה, אז יבא משיח צדקנו ויושע ישראל. ויתכן לכיין זה בדברי חז"ל: "אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף" (נדה יג.), שהנשמה כ"ז שהיא בכח נקראת שהיא כלולה בגוף כמו כח הנתלה בחומר, אבל כשיוצאת מן הכח אל הפועל שוב א"צ כלל לגוף, וזהו שיכלו הנשמות שבגוף שכל מה שמוכן לצאת מן הכח אל הפועל מקדושת ישראל יצא. והנה רצה הקב"ה לזכות אותנו שנעשה מצוה שכחה לגלות קצת מהקדושה שבעצם כח נפשותינו. והנה הכתוב אומר: "והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לד' בהר הקדש בירושלם" (ישעיה כז יג), וצריך להבין מהו שופר גדול, וכי יש נפקותא אם יהי' השופר קטן או גדול, גם מי הם האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים, ולמה פרט דוקא את הגלויות שבאשור ומצרים, שאר נפוצות ישראל מה תהא עליהן. אמנם כאשר ביארנו שעצם נפשותיהם של ישראל בטהרתן הן עומדות בכל מקום שהן אלא שהקליפה המושלת עליהן תרחיק אותן מבית חייהן, אבל עמוק בלב שם שכן רוח קדוש לדבקה באלהים חיים. והנה הסיבות המדיחות את האדם שמים הנה, או שיטעה בדעתו ושכלו לחשב על הרע טוב ועל הטוב רע, או שתאותו גוברת

עליו. והנה אשור הוא לשון הבטה והשקפה, וארץ אשור הכונה לרמוז על הגלות של טעות השכל, שהאמונה רופפת אצלו בהשגחה וחסרון בטחון וכיו"ב, או זלוזל הורים ומורים מפני מיעוט יקרת התורה בנפשו, וכ"ז בא רק מפני שטרדות עוה"ז והבליי משכחים ממנו את האמת. וארץ מצרים נקראת הגלות של תאוות עוה"ז, כי מצרים היא ערות הארץ ומקור התאוות והחומריות כולן. והנה כל זמן שהאור הקדוש הפנימי אינו מאיר בפועל, אז יש מקום לאותן הגלויות של ארץ מצרים וארץ אשור לשלוט, אף שבר"ה תוקעים בשופר בכל שנה ומתעוררת קדושת הכח הפנימי, אבל א"ז כ"א בחלק פרטי, וכ"א יזכה בחלקו לתקן ע"י האור הזה כל השנה כולה. אבל כשיהי' רצון השי"ת לקבץ פזורינו אז "יתקע בשופר גדול", והכונה שכמו שפעולת שופר של ר"ה היא להוציא מהכח אל הפועל קדושה חלקית מהקדושה הצפונה בנפש הישראלית, לע"ל תהי' הפעולה כללית, וכל הקדושה הצפונה שבנפשותיהן של ישראל תאיר בכל עוזה ותקפה. וממילא כל התועים בדעות רעות ישוּבו מטעותם, וכל הנדחים אחרי תאוות רעות יתגברו בנקל על יצרם, ויכירו וידעו בשכלם ויחפצו בכל לבכם ורצונם להיות נכנעים לפני השי"ת ולהתענג בהדר נועמו. והנה דייק ואמר: "בהר הקדש בירושלם" אף שידענו שהר הקדוש הוא בירושלים, אלא שהוא מכוון נגד מה שאמר: "האבדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים", שכפי מה שביארנו הוא מכוון נגד הנדחים יצד התאוה ושרירות הלב ומצד הדעות הרעות והטעויות. כי חז"ל אמרו בב"ר (פרשה נו ט) על הפסוק: "ד' יראה" (בראשית כב יד) ששם בן נח קרא שם המקום שלם, ואברהם אבינו ע"ה קראו יראה, וצירף הקב"ה את שני שמותיהם וקראה ירושלים. והכונה שיש שני מיני שלמות: השלמות האחת שיהי' שלם בדעות ואמונות האמתיות, והשנית שיהי' שלם במדותיו לעמוד נגד יצה"ר. והנה הכרת גדולת השי"ת והעבודה בדעות אמיתיות היא עבודה יותר עליונה מהשלמות של הגבלת המעשים. ובמלכי צדק כתיב: "ומלכי צדק מלך שלם כו" והוא כהן לאל עליון" (בראשית יד יז), והכונה שהיתה כהונתו, כהונה עליונית שכלית, ע"כ קרא שלם שקבע עיקר העבודה בשלמות השכלית. ואברהם אבינו הוסיף ע"ז שקבע בו ג"כ קדושה מעשית, שיהי' אפשר ע"י זה לכופף כל התאוות כולן לרצון השי"ת. א"כ בירושלים כלולות שתי הקדושות, קדושת השכל להורות הדעות האמתיות, וקדושת המעשים להכניע היצה"ר והתאוות. וע"י המאור שיופיע מפנימות קדושת נפשותיהם של ישראל ידחו ב' היצרים, היצר האשורי והמצרי. ע"כ אמר ש"ביום ההוא יתקע בשופר גדול", פי' שופר שיעשה פעולה כוללת להוציא מהנעלם אל הגלוי כללות הקדושה שבנפש הישראלית, וע"כ "ובאו האבדים" בדעות רעות שלהם, "בארץ אשור" שהם הולכים אחרי שרירות עיניהם, ומה שזם שרים בשורייני דעינים ואובנתא דלבם דתלי בה אף שתועים מאד הם מחליטים ללכת בה, "והנדחים בארץ מצרים" ונמכרים לתאוות רעות, ויחדו ישתחוו לד' להשמע למצוותיו ולהכנע מפניו "בהר הקדש בירושלם" שכולל הגנה נגד ב' היצרים של דעות ושל תאוה מצד שם ירא - ושלם.